

Alkylresorcinol í plasma sem mælikvarði á heilkornaneyslu í norrænu mataræði

Authors: Ola Kally Magnúsdóttir¹, Rikard Landberg^{2,3}, Ingibjörg Gunnarsdóttir¹, Lieselotte Cloetens⁴, Björn Ákesson^{4,5}, Gunilla Önning⁴, Mona Landin-Olsson⁶, Svandís Erna Jonsdóttir¹, Fredrik Rosqvist⁷, David Iggman^{7,8}, Ursula Schwab^{9,10}, Karl-Heinz Herzig¹¹, Markku J Savolainen¹², Lea Brader¹³, Kjeld Hermansen¹³, Marjukka Kolehmainen^{9,14}, Kaisa Poutanen^{9,14}, Matti Uusitupa^{9,15}, Ulf Risérus⁷, Inga Thorsdóttir¹

¹Unit for Nutrition Research, Landspítali -The National University of Iceland, Faculty of Food Science and Nutrition and School of Health Sciences, University of Iceland, Reykjavík, Iceland, ²Department of Food Science, BioCenter, Swedish University of Agricultural Sciences, Uppsala, Sweden, ³Division of Nutritional Epidemiology, Institute of Environmental Medicine, Karolinska Institutet, Stockholm, Sweden, ⁴Biomedical Nutrition, Pure and Applied Biochemistry, Lund University, Sweden, ⁵Department of Clinical Nutrition, Skåne University Hospital, Lund, Sweden, ⁶Department of Endocrinology, Skåne University Hospital, Lund, Sweden, ⁷Department of Public Health and Caring Sciences, Clinical Nutrition and Metabolism, Uppsala University, Sweden, ⁸Center for Clinical Research Dalarna, Falun, Sweden, ⁹Institute of Public Health and Clinical Nutrition, University of Eastern Finland, Kuopio, Finland, ¹⁰Institute of Clinical Medicine, Internal Medicine, Kuopio University Hospital, Kuopio, Finland, ¹¹Institute of Biomedicine, Department of Physiology and Biocenter of Oulu, Oulu University, Oulu, Finland and Department of Psychiatry, Kuopio University Hospital, Kuopio, Finland, ¹²University of Oulu, Institute of Clinical Medicine, Department of Internal Medicine and Biocenter Oulu, Oulu, Finland and Oulu University Hospital, Clinical Research Center, Oulu, Finland, ¹³Department of Medicine and Endocrinology MEA, Aarhus University Hospital, Aarhus, Denmark, ¹⁴VTT, Technical Research center of Finland, Espoo and Kuopio, Finland, ¹⁵Research Unit, Kuopio University Hospital, Kuopio, Finland

Aðalhöfundur: Óla Kallý Magnúsdóttir

Netfang: olakally@landspitali.is

Inngangur

Neysla á heilkornavörum hefur verið tengd minnkaðri áhættu ýmissa sjúkdóma í faraldsfræðirannsóknnum, s.s. hjarta- og æðasjúkdóma og sykursýki 2, en oft hefur reynst erfitt að staðfesta þessar niðurstöður í íhlutandi rannsóknnum, mögulega vegna þess hve erfitt getur verið að meta heilkornaneyslu með hefðbundnum mælitækjum. Markmið rannsóknarinnar var að skoða hvort hægt væri að nota alkylresorcinols (AR) í plasma sem mælikvarða á heilkornaneyslu sem hluta af norrænu mataræði og að skoða tengsl þess við sykurefnaskipti.

Aðferðir

Rannsóknin er hluti af SYSDIET, sem er samnorrænt verkefni, og var íhlutunin framkvæmd á 6 stöðum í fjórum löndum. Þátttakendur (n=166) voru á aldrinum 30-65 ára með BMI 27-40 kg/m² og tvö önnur einkenni efnaskiptavillu og var þeim skipt tilviljunarkennt í íhlutunarhóp, sem borðaði heilsusamlegt norrænt fæði í 18-24 vikur, og viðmiðunarhóp sem hélt sínu hefðbundna fæði á rannsóknartímanum. Þátttakendur fóru í sykurpolspróf í upphafi, eftir 12 vikur og í lok rannsóknar og einnig voru þá tekin blóðsýni til greiningar á alkylresorcinols og β-karótín.

Niðurstöður

Styrkur AR í blóði jókst um 68% í íhlutunarhópi og var marktækt hærri en í viðmiðunarhópi (P<0.001) við lok rannsóknar. Styrkur β-karótíns í blóði breyttist hins vegar ekki og ekki var marktækur munur milli hópanna. Heildar AR var ekki tengt sykurefnaskiptum en AR hlutfallið C17:0/C21:0 var tengt fastandi insúlíni (P=0.002) og insúlínnæmi (Matsuda ISI, P=0.026 og disposition index, P=0.022).

Ályktun

AR er góður og gildur mælikvarði á heilkornaneyslu í norrænu mataræði og AR hlutfallið C17:0/C21:0 virðist vera góður mælikvarði á hlutfallslega neyslu rúgs. Aukinn hlutur rúgs virðist hafa jákvæð áhrif á fastandi insúlín og insúlínnæmi.